

اسناد شکفتہ انگیز

اسناد شکفتہ انگیزی کے محتویات استوائی

گوروش بزرگ را تأیید مسکنند

نویسنده:

مجید خالقیان

آیا آنچه در استوانه کوروش نوشته شده واقعیت داشته است؟

اسناد شگفت انگیزی که محتوای استوانه کوروش را تأیید می‌کند

مجید خالقیان

مطابق با به‌روزرسانی ۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

با توجه به آنکه استوانه کوروش بزرگ از آثار شاهی و یادبودی می‌باشد که معمولاً این گونه آثار توسط نهاد های قدرت نگارش می‌یافته‌اند، هر پژوهشگری ممکن است این پرسش را مطرح کند که آیا آنچه در استوانه کوروش نوشته شده است واقعیت دارد یا فقط یک تبلیغ است؟! چالشی که برای بسیاری از آثار اینچنینی وجود دارد.

برای تحقیق درباره این موضوع نیاز است که به منابع دیگر مراجعه کنیم و با بررسی آنها به نتیجه برسیم. خوشبختانه درباره آنچه در استوانه کوروش از آن سخن به میان می‌آید، یعنی فتح بابل، منابع دیگری هم در دست داریم، از جمله منابع یونانی، یهودی و... اما از همه مهم تر، آثار باستانی بی‌طرفی هستند که همزمان با روزهای فتح بابل نگارش یافته اند. با بررسی این منابع و کنار هم گذاشتن آنها در می‌یابیم که مواردی مانند فتح بدون جنگ و خونریزی شهر، رفتار توأم با مهر و انسانیت کوروش بزرگ و... که در استوانه کوروش آمده، واقعیت داشته است و شواهد زیادی این موارد را تأیید می‌کنند.

در این نوشتار سعی می‌کنیم تا به صورت خلاصه به برخی از منابع و شواهد اشاره کنیم. استوانه معروفی که به سبک بابلی تهیه شده است و به «استوانه کوروش بزرگ» و یا «منشور حقوق بشر» مشهور شده است، اطلاعاتی از چگونگی فتح بابل و رفتار کوروش با مردمان در اختیار ما می‌گذارد. این استوانه اشارات جالبی به فتح بدون خون ریزی بابل توسط کوروش

دارد و رویدادهایی مانند آزادی افرادی که از آنها بیگاری کشیده می‌شد، نقل می‌شود. به طور کلی استوانه کوروش حاکی از رفتار خوب کوروش بزرگ با مردمان بابل است..

برای مثال در یکی از بندهای استوانه کوروش گفته می‌شود: «(و آنگاه که) سربازان بسیار من (=کوروش) دوستانه اندر بابل گام بر می‌داشتند، من (=کوروش) نگذاشتم کسی (در جایی) در تمامی سرزمین های سومر و اکد ترساننده باشد» (استوانه کوروش، بند ۲۴).

رفتار توأم با مهر و انسانیت کوروش فقط در استوانه کوروش نقل نشده است. منابع دیگری هم این موضوع را تصدیق می‌کنند.

یکی از آثار مهمی که رویدادهای زمان کوروش را نقل می‌کند، رویدادنامه نبونئید است. وقایع سال هفدهم در رویداد نامه نبونئید حاکی از رفتار مهربانانه کوروش با مردم بابل است: «هنگامی که کوروش سراسر با درود به بابل سخن می‌گفت شهر در امنیت و صلح بود» (رویداد نامه نبونئید، ستون ۳، بند ۱۹).

گزنفون مورخ یونانی با آنکه نوشته‌هایش مغایرت‌هایی با آثار باستانی دارد و به نظر می‌رسد چند رویداد تاریخی را با هم آمیخته است که ربطی به کوروش بزرگ نداشتند، اما به رفتار خوب کوروش با مردم اشاره می‌کند. وی از سخنان کوروش درباره برخورد خوب با مردم بابل و البته به طور کلی رفتار مهر آمیز با مردمان توسط کوروش نوشته است (نگاه کنید به: گزنفون، دفتر ۷، بخش ۵، بند ۴۷؛ دفتر ۷، بخش ۵، بند ۷۶؛ دفتر ۸، بخش ۷، بندهای ۳۷ و ۳۸).

گفته‌های منابع یهودی درباره کوروش هم قابل بررسی است که با این موارد هماهنگی نسبی دارد (نگاه کنید به: کتاب اشعیاى نبی، اواخر باب ۴۴ و اوایل باب ۴۵).

این اشتراک در منابعی که توسط اقوام گوناگون نقل شده است، نشان می‌دهد که چنین رفتار نیک کوروش، آنقدر در جهان باستان مشهور بوده است که در منابع مختلف از آن یاد شده است.

اما آثار مهمی که برای پژوهشگران تاریخ اهمیت ویژه‌ای دارند، **آثاری هستند که با زندگی روزمره مردمان سر و کار دارند.** این آثار نمی‌توانند به ما دروغ بگویند، چرا که نویسندگان آنها قصد ثبت کردن موضوعاتی دارند که به زندگی روزمره مردم مربوط است. مانند

ثبت یک معامله و... هر وقت چنین اسنادی در اختیار داشته باشیم و فعالیت‌های پر شمار مردم در زندگی روزمره بدست ما برسد متوجه می‌شویم که زندگی آرامی در جریان بوده‌است.

دکتر شاهرخ رزمجو پژوهشگر موزه بریتانیا و استاد دانشگاه تهران که متن اصلی بابلی استوانه را به فارسی ترجمه کرده است، در سومین همایش یادبود استوانه کوروش بزرگ، با اشاره به این موضوع بیان کرد: «مدارک دیگری از بابل در اختیار داریم که شامل لوح‌ها و کتیبه‌های گلی هستند» (رزمجو، ۱۳۹۲).

دکتر شاهرخ رزمجو با نشان دادن تصویر یکی از لوح‌ها، ادامه داد: «این لوح مربوط به دو روز پس از فتح بابل می‌شود. زمانی که هنوز خود کوروش وارد بابل نشده بود و سپاهیان ایران بابل را تصرف کرده بودند. در اینجا یک معامله شرح داده می‌شود که در آن گوسفند رد و بدل می‌کنند برای پرداخت» (همان).

با توجه به این موضوع می‌توان گفت در زمانی که نظامیان کوروش وارد بابل شدند و در این شهر حضور نظامی دارند، سیستم اداری بابل به طور عادی کار می‌کند. دکتر رزمجو در ادامه با اشاره به این موارد اظهار داشت: «این به ما می‌گوید که ... مردم مشغول زندگی عادی خود هستند و کشتار و غارت به نظر نمی‌آید زیرا این اسناد باید در دیوانخانه‌ها تنظیم می‌شد، شاهدان باید حضور می‌یافتند و تأیید و امضا می‌کردند. ما مجموعه‌ای از این لوح‌های مربوط به روزهای بعد از سقوط بابل داریم که نشان می‌دهد همه چیز سر جای خودش است» (همان).

پس با توجه به منابع و شواهد می‌توان گفت علاوه بر آنکه منابع گوناگون که توسط اقوام مختلف نگارش یافته‌اند، استوانه کوروش را تأیید می‌کنند، آثار باستانی همزمان که مرتبط با زندگی روزمره مردم هستند هم مواردی که در استوانه کوروش آمده است را تأیید می‌کنند؛ شرایطی که برای بسیاری از رویدادهای تاریخی اعصار مختلف و تحلیل‌هایی که از آنها شده است، وجود ندارد و صرفاً در منابع مکتوب ثبت شده‌اند.

شناسنامه نوشتار:

خالقیان، مجید (۷ اردیبهشت ۱۳۹۴)، «آیا آنچه در استوانه کوروش نوشته شده واقعیت داشته است؟»، خردگان. نشانی

رایتاری: <http://kheradgan.ir/?p=1358>

بن مایه‌ها و یاری نامه‌ها:

_____ (۱۳۵۹) کتاب مقدس. ترجمه شده از زبان های اصلی عبرانی و کلدانی و یونانی. به همت انجمن پخش کتب مقدسه در میان ملل.

ارفعی، عبدالمجید (۱۳۶۶). «فرمان کورش بزرگ». فرهنگستان ادب و هنر ایران. ش ۹.

رزمجو، شاهرخ (۱۱ آبان ۱۳۹۲). سخنرانی در سومین همایش یادبود استوانه کورش، انجمن علمی دانشجویان تاریخ دانشگاه تهران. «نگاهی به رویداد ها و سخنرانی های سومین همایش یادبود استوانه کورش». پردیس اهورا.

گزنفون (۱۳۸۹). زندگی کوروش (تربیت کوروش) [مشهور به کوروش نامه]. ترجمه ابوالحسن تهامی. تهران: نگاه.

(23 Jan 2009). "The Nabonidus Chronicle". Livius. Translated by A.K. Grayson. Webedition by J. Lendering.

پایگاه خردگان

تاریخ و فرهنگ ایران زمین

KHERADGAN.IR